Gemeente Rotterdam

Kenmerk: BR010.19-08.1
Ontv. d.d. 17 juni 2019
Voor:
Archief: BR010

Brede Raad 010
t.a.v. mw. M. Masselink
Weena 505
3013 BB Rotterdam

Geachte mevrouw Masselink, beste leden van de Brede Raad 010,

Recent heeft de Brede Raad 010 advies gegeven over de concepttekst van het Meerjarig Beleidskader Participatiewet 2019-2022 'Mensenwerk'. Hiervoor wil ik u hartelijk danken. In deze brief geef ik graag een inhoudelijke reactie op de gegeven adviezen en geef ik antwoord op de twee vragen die u heeft gesteld.

Aanleiding
Iedereen heeft talenten om een bijdrage te leveren aan onze maatschappij en niemand vindt het leuk om aan de kant te staan. In deze stad heeft dan ook iedereen eerlijke kansen op werk. Het doel van de Participatiewet is dat iedereen menswaardig kan rondkomen en weer kan meedoen in onze samenleving. Het beleidskader beschrijft het gemeentelijke beleid voor de uitvoering van de Participatiewet 2019-2022.

Een van de ambities uit het coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Rotterdam' is om het aantal Rotterdammers met een bijstandsuitkering te laten dalen van 37.700 (begin 2018) naar 30.000 aan het einde van deze collegeperiode. We willen niet alleen dat meer Rotterdammers een baan vinden, maar ook dat zij met deze baan duurzaam aan de slag zijn. Meer Rotterdammers moeten op deze manier profiteren van de economische groei. Meedoen in onze samenleving is veelal gericht op werk. Het hebben van werk is in de ogen van de gemeente Rotterdam niet alleen belangrijk voor iemands inkomen, maar het hebben van werk heeft ook een grote maatschappelijke waarde. Het levert een bijdrage aan de ontwikkeling en ontplooiing van Rotterdammers, het onderhouden van sociale contacten en het toenemen van zelfvertrouwen, eigenwaarde, gezondheid en zelfstandigheid.

Mensen die via werk vooruit willen komen in hun leven, maar daar net even wat meer hulp bij nodig hebben, ondersteunt de gemeente met arbeidsontwikkeling en re-integratie. Tegelijkertijd stimuleren we hen om zoveel als mogelijk zelfstandig stappen te zetten. De rol van de gemeente verandert van een controlerende naar een participerende rol, met meer aandacht voor de mens achter de werkzoekende. Iedere Rotterdammer heeft recht op eerlijk en vriendelijk contact. We zetten daarom vol in op het verbeteren van de bejegening en dienstverlening aan Rotterdammers. Dit vraagt ook iets van onze organisatie. Het hebben van een uitkering is niet vrijblijvend: wie een uitkering ontvangt, doet naar vermogen mee. Als

ROT-B-01

In het beleid van de gemeente Rotterdam streven we naar een integrale aanpak, integrale dienstverlening en samenwerking. Op dit moment gebeurt dit aan de hand van een verbinding op verschillende organisatieniveaus tussen werkzaamheden in de wijk en de domeinen zorg en welzijn. De gemeente Rotterdam blijft streven naar een bredere en betere integrale samenwerking, waarbij altijd rekening wordt gehouden met de AVG.

Advies 2
De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam inclusief beleid te maken, waarbij rekening wordt gehouden met alle Rotterdammers, ook met mensen met mogelijk beperkingen. Denk daarbij ook aan Rotterdammers die niet binnen de wettelijke doelgroep vallen.

In de uitvoering van de Participatiewet richt gemeente Rotterdam zich op de volledige Participatiewetdoelgroep, met of zonder beperking. Bij personen met een beperking houden we rekening met de doelgroepen zoals in het VN-verdrag beschreven en zetten we de voorzieningen in die de Participatiewet ons biedt, zoals:

1. Loonkostensubsidie (LKS) voor de doelgroep die met voltijdwerk niet het wettelijk minimumloon (WML) kan verdienen;
2. De doelgroep LKS kan ook aanspraak maken op de voorziening jobcoaching;
3. Daarnaast regelen we voor de doelgroep met een structurele beperking waar nodig, aangepast vervoer, intermediaire voorzieningen (bij visuele, auditieve of motorische beperking), werkplekaanpassingen, of meeneembare voorzieningen in het kader van de arbeidsontwikkeling en in de werksituatie.

Bij navraag aan uw raad is duidelijk geworden dat u met 'wettelijke doelgroep' personen bedoelt uit het doelgroepregister. Het doelgroepregister Banenafspraak is echter onderdeel van de Wet Banenafspraak, en is geen term die voorkomt binnen de Participatiewet. Wel is er een verband: personen voor wie de gemeente LKS verstrekt aan de werkgever in verband met de verminderde loonwaarde, worden ook opgenomen in het doelgroepregister Banenafspraak. Hierdoor komt de werkgever in aanmerking voor zaken als de no-riskpolis en via de Belastingdienst voor bepaald belastingvoordeel.

Advies 3
De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam inkomenszekerheid te bieden voor mensen met een beperking die leven op bijstandsniveau, maar door hun beperking wel extra kosten hebben.

Het is de doelstelling van dit college om Rotterdammers met een laag inkomen en/of een beperking inkomenszekerheid te bieden. Indien personen vanwege hun beperking extra kosten hebben, kunnen deze worden gedekt vanuit de Bijzonder Bijstand, indien er geen andere wettelijke voorzieningen zijn. Er moet hiervoor wel sprake zijn van een medische noodzaak. Voorbeelden zijn de warmtetoeslag, de vergoeding voor extra waskosten en kledingslijtage, en voor dieetkosten.

In het Brede Raad 010-adviesrapport spreekt u over de bekostiging van trajecten richting werk, zoals een sporttraject. Nu wordt sport op zich gezien als een regulier middel en maakt om die reden geen onderdeel uit van de Bijzondere Bijstand. Kosten van deelname aan oefenprogramma's of sporten zoals fitness of zwemmen zijn namelijk geen bijzondere kosten,

maar algemene kosten. Als er een medische noodzaak is voor (extra) beweeg- en/of oefenprogramma's dient dit binnen de kaders van de Zorgverzekeringswet te gebeuren.

Vanuit de trajecten binnen de Participatiewet is bewegen is geen doel maar als het een interventie is voor een Rotterdammer waaruit de kans het grootste is dat we een stap richting werk maken, kan het wel. In het verleden hebben we ook dergelijke trajecten gehad, nu bieden we zulke trajecten niet meer aan als losstaande interventie. Omdat we merken dat het effectiever is om bewegen een onderdeel te laten zijn van een instrument dan op zichzelf staand.

Advies 4
De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam om de toegankelijkheid van gemeentelijke loketten te optimaliseren.

Dit advies neem ik graag ter harte. Het kan niet zo zijn dat gemeente Rotterdam in haar beleid spreekt van inclusie en mogelijkheden voor iedereen, maar in de fysieke praktijk blijkt dat de toegankelijkheid van gemeentelijke loketten achterblijft. In de dienstverlening willen we toegankelijk zijn voor iedereen, zowel in digitale gemeentelijke loketten als fysieke loketten.

Advies 5
De Brede Raad 010 adviseert gemeente Rotterdam de app 'Meld discriminatie' op te nemen in het beleidskader als laagdrempelig middel om arbeidsdiscriminatie te melden.

In het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', staan een aantal doelstellingen en acties beschreven voor wat betreft de uitvoering van de Participatiewet.[1] Voor de uitvoering van deze actiepunten start op korte termijn een projectteam. Een van de actiepunten is het regelen van de manier waarop arbeidsdiscriminatie gemeld kan worden binnen het cluster W&I. Het gebruik van de genoemde app zou hiervoor zeker een mogelijkheid kunnen zijn. Het gebruik van de app wordt onderzocht zodra het projectteam van start gaat.

Advies 6
De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam om ervoor te zorgen dat mensen er financieel op vooruit gaan door te werken bijvoorbeeld door goed te kijken naar de voorwaarden voor de gemeentelijke tegemoetkomingen.

Uit bovenstaand advies valt af te leiden dat u hier spreekt over de zogenoemde armoedeval. Hieronder verstaat gemeente Rotterdam het volgende: "Het verschijnsel dat bij werkaanvaarding uit een bijstandsuitkering door het verlies van landelijke en/of gemeentelijke inkomensafhankelijke regelingen en toegenomen werk gerelateerde kosten, het besteedbaar inkomen per saldo daalt."

Net als u ben ik van mening dat uitstroom naar werk niet mag leiden tot een achteruitgang in de financiële situatie. Om bij een mogelijke achteruitgang te ondersteunen, heeft gemeente Rotterdam een aantal regelingen die ik hieronder graag toelicht. Gemeente Rotterdam heeft een aantal jaar geleden verkennend onderzoek gedaan naar hoe vaak en op welke manier de armoedeval voorkomt. Uit dit onderzoek is geconstateerd dat er in Rotterdam geen doelgroep is die er in algemene zin op achteruit gaat bij werkaanvaarding van 40 uur tegen het wettelijk

[1] Zie Actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam', *Uitvoering Participatiewet*, december 2018. p. 26.

minimumloontarief. Met andere woorden: iemand die uitstroomt uit de bijstand, gaat er over het algemeen gezien op vooruit.

Natuurlijk kan er sprake zijn van een uitzonderingssituatie. Mocht dit het geval zijn, dan kunnen in het kader van nazorg bij arbeidsinschakeling op grond van de 'Nadere regels overige voorzieningen en vergoedingen participatie', voorzieningen worden verstrekt. Dit zijn voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen en aanvaarden van werk tot een maximumbedrag van € 1500 per persoon per jaar, voor een duur van maximaal drie maanden. Ook biedt de gemeente de mogelijkheid voor ouders om een eenmalige vergoeding van €300,- aan te vragen om tijdelijk de stijgende kosten op het gebied van de eigen bijdrage voor kinderopvang op te kunnen vangen, wanneer zij vanuit de bijstand uitstromen naar werk.

Als, na een beroep te hebben gedaan op overige voorzieningen bij arbeidsinschakeling in de eerste drie maanden na de werkaanvaarding, zich achteruitgang in het inkomen zou voordoen en een dergelijke achteruitgang wordt veroorzaakt doordat men bij werkaanvaarding landelijke en/of gemeentelijke inkomensafhankelijke regelingen is verloren, dan is het mogelijk om het bedrag van € 1.500 te verstrekken voor de kosten van voorzieningen in het kader van arbeidsinschakeling tot en met de twaalfde maand na aanvang van de arbeidsovereenkomst.

Indien armoedeval zich onverhoopt zou voordoen kan men dus voor de duur van twaalf maanden na het aangaan van de arbeidsovereenkomst een beroep doen op ondersteuning. De gemeente Rotterdam hecht er immers waarde aan dat 'werk moet lonen'. Daar komt bij dat een periode van twaalf maanden als redelijke termijn kan worden beschouwd om maatregelen te treffen en te voorzien in een toename van het eigen besteedbaar inkomen.

Advies 7
De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam om betere voorlichting te geven over het recht op reiskostenvergoeding en de wijze waarop mensen die een proefplaatsing hebben, deze kunnen aanvragen.

U stelt terecht vast dat reiskostenvergoeding beschikbaar is voor personen met een proefplaatsing. Met name in de uitvoerende teams binnen de organisatie is de kennis hierover soms onvoldoende aanwezig. Ik zal ervoor zorgen dat de consulenten op de hoogte worden gebracht van de reiskostenvoorziening, zodat personen met een proefplaatsing hier zonder problemen gebruik van kunnen maken.

Advies 8
De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam om werkzoekenden goed te infomeren over alle mogelijkheden en mogelijke risico's die verbonden zijn aan het werken als zelfstandig ondernemer.

Het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) is binnen de gemeente Rotterdam actief om aspirant-zzp'ers en zzp'ers die hulp nodig hebben te begeleiden en te ondersteunen. Binnen de dienstverlening wordt een onderscheid gemaakt tussen personen die bewust kiezen voor het zzp-schap of personen die vanwege economische ontwikkelingen tegen wil en dank zzp'er zijn geworden.

Voor personen die vanuit de Participatiewet een eigen onderneming willen starten, biedt het RBZ een aantal trajecten aan. Niet alleen wordt er voorlichting gegeven over het nadenken over een verdienmodel, de aansluiting op de markt, etc., maar ook is het mogelijk om een

ondernemersscan uit te voeren. In deze scan wordt onderzocht wat de competenties van de aspirant-ondernemer zijn, en wordt vastgesteld waar coaching mogelijk nodig is. Vervolgens wordt workshops aangeboden om de competenties verder te ontwikkelen.

In de jaren dat het economisch minder ging, zijn een aantal mensen met tegenzin zelfstandige geworden. Deze personen zijn over het algemeen zeer vakbekwaam, maar hebben minder inzicht in het ondernemerschap. Dit leidt in gevallen tot financieel ongezonde situaties. De dienstverlening voor deze personen verschilt van de bovengenoemde dienstverlening, omdat zij zelf voorzien in eigen levensonderhoud en geen bijstandsuitkering krijgen. De RBZ-dienstverlening richt zich in dit opzicht op het in kaart brengen van de financiële problematiek en de maatregelen die genomen moeten worden voor een verdere ontwikkeling of juist beëindiging van het ondernemerschap.

Voorlichtingen worden overigens niet alleen door het RBZ gegeven. Eens in de zes weken vindt in het Ondernemersplein Rotterdam een voorlichtingsavond plaatst. Iedereen die al zzp'er is of wil zijn, is hier welkom. Aan de hand van korte workshops van onder andere de Belastingdienst, het Merkenbureau, banken en het MKB worden persoon voorbereid op de kansen en uitdagingen van het zelfstandig ondernemerschap.

Op dit moment gebeurt dus al veel op het gebied van begeleiding, ondersteuning en voorlichten van aspirant en al actieve zzp'ers en uw advies zien we als ondersteuning daarvan.

Advies 9
De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam om bij het zoeken naar nieuwe mogelijkheden voor werkgelegenheid, gebruik te maken van bestaande netwerken en initiatieven binnen het grootbedrijf en het MKB.

Gemeente Rotterdam heeft al jarenlang een intensieve samenwerking met MKB Rotterdam Rijnmond, de belangenbehartiger van het MKB in de (arbeidsmarkt)regio. Deze samenwerking is gericht op een aantal speerpunten, onder andere regeldrukvermindering en meer gemeentelijke opdrachten voor het MKB, maar ook op het terrein van de mismatch op de arbeidsmarkt.

Om de mismatch op de arbeidsmarkt te verkleinen is op 5 februari 2019 een Leerwerkakkoord (LWA) MKB aangegaan met MKB Rotterdam Rijnmond. Het doel van dit LWA is om werkzoekenden duurzaam te bemiddelen naar werk in MKB-bedrijven. Op dit moment wordt uitvoering gegeven aan dit akkoord, waarbij in 2019 de nadruk ligt op de pijler '(weer) aan het werk'. Vanaf volgend jaar zal ook in dit LWA uitvoering worden gegeven aan de pijlers 'van school naar werk' en 'van werk naar werk'.

Advies 10
De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam om bij de landelijke overheid te lobbyen voor meer technisch onderwijs en een betere erkenning van certificaten en diploma's door het bedrijfsleven.

Uw advies valt uiteen in twee delen. Voor wat betreft technisch onderwijs loopt er al een programma *Techniekpact* waar Rotterdam volledig inzet op het onder de aandacht brengen van technische opleidingen bij jongeren. Dit is conform landelijk beleid. Daarnaast wordt komend schooljaar op het basisonderwijs wetenschap en techniek ingevoerd, juist omdat de

overheid inziet dat er veel behoefte is in de huidige, maar ook in de toekomstige economie, aan goed technisch opgeleid personeel.

Voor het schooljaar 2016/2017 is in Rotterdam het zogeheten PRO-diploma geïntroduceerd voor het praktijkonderwijs. Dit is een diploma dat aangeeft wat een leerling heeft geleerd en over welke vaardigheden hij of zij beschikt. Wie van het praktijkonderwijs kwam, had drie uitstroommogelijkheden: de dagbesteding, het vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt. Met de komst van het PRO-diploma verandert er voor de uitstroom naar de dagbesteding weinig. Voor de andere uitstroommogelijkheden is het diploma wel relevant. Het gevolgde onderwijs voorziet in een deel theoretische kennis en daarnaast wordt er gewerkt aan een goede werkhouding, waarvoor bepaalde certificaten verdiend kunnen worden. Het PRO-diploma weergeeft deze kwaliteiten. Hierdoor is voor onderwijsinstellingen en werkgevers meteen duidelijk wat een leerling kan.

Sinds mei van dit jaar wordt het PRO-diploma door gemeente Rotterdam geëvalueerd. Uit de evaluatie moet blijken welke effecten de invoering heeft gehad op alle betrokkenen.

1.1 Vragen

Vraag 1: Welke keuzes maakt de gemeenten om de komende jaren minder geld uit te geven?

U constateert terecht dat er de komende jaren minder budget beschikbaar is voor de uitvoering van de Participatiewet. Minder uitkeringen, minder budget en daaruit voortvloeiend minder medewerkers. Eerder bent u al op de hoogte gebracht van het dienstverleningsconcept waaraan op dit moment gewerkt wordt. In deze verbeterde dienstverlening wordt niet alleen gekeken naar de kwaliteit van de medewerkers, maar ook naar de manier waarop de dienstverlening op dit moment georganiseerd is.

Het bieden van gerichte dienstverlening en meer maatwerk, vraagt om een gestroomlijnde organisatie. Het stroomlijnen resulteert in efficiëntere dienstverlening en daarmee een kostenbesparing. De besparingen die dit oplevert kunnen vervolgens worden ingezet in de verdere verbetering van de dienstverlening.

Vraag 2: Wat houdt het evalueren van de dienstverlening door middel van klantreizen in?

Zoals in het Meerjarig Beleidskader Participatiewet staat beschreven, worden klantreizen als middel ingezet om de dienstverlening van gemeente Rotterdam in kaart te brengen en indien gewenst, aan te passen. Er zijn al klantreizen uitgevoerd voor parttimewerk, statushouders, dienstverlening op werkpleinen en uitkeringsaanvragen. Het resultaat van klantreisonderzoek is diepgaand klantinzicht in de wensen en behoeften van Rotterdammers, de emoties, triggers tot actie en pijnpunten in het proces. De klantreis beschrijft het verhaal van de Rotterdammer. Door diens beleving en leefwereld weer te geven, helpt het de gemeente de dienstverlening te verbeteren en keuzes te maken over de verschillende afdelingen en clusters heen.

Tot slot

Afsluitend wil ik u nogmaals danken voor uw adviezen en tips. Zoals ook in de reacties verwoordt, sluiten uw adviezen mijns inziens volledig aan bij de koers die we hebben ingezet en ook de komende jaren willen inzetten. Een koers waarbij de Rotterdammer meer centraal staat dan ooit, met daarbij en excellente dienstverlening richting werkzoekenden, die vorm krijgt in meer maatwerk en een betere bejegening, duurzame uitstroom vanuit de bijstand en het vergroten van de inkomenszekerheid voor werkzoekenden.

Tot slot wil ik u van harte uitnodigen om een keer kennis te maken met mij en mijn collega's van de directie van Werk en Inkomen. Ik ben benieuwd van u te horen welke signalen u ontvangt over de nieuwe koers van Werk en Inkomen en welke tips u voor ons heeft.

Met vriendelijke groet,

Jon Meijer
Concerndirecteur Werk en Inkomen